

CCR discuta pe 30 septembrie sesizarea presedintelui Iohannis cu privire la legea de restituire a terenurilor forestiere

Curtea Constitutionala a României urmeaza sa discute pe 30 septembrie sesizarea presedintelui Klaus Iohannis asupra actului normativ pentru modificarea Legii 165/2013 privind masurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natura sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist, precum si pentru modificarea si completarea Legii 46/2008 - Codul silvic, au precizat, luni, pentru AGERPRES, oficiali ai CCR.

Şeful statului a sesizat, vineri, Curtea Constitutionala în legatura cu actul normativ.

Legea adoptata de Camera Deputatilor pe 28 iulie prevede ca, în situatia în care restituirea terenurilor forestiere pe vechile amplasamente nu este posibila, reconstituirea dreptului de proprietate se face pe alte amplasamente aparţinând statului.

Federatia Sindicatelor din Silvicultura Silva avertiza recent ca, daca aceasta lege se va aplica, statul român va pierde circa 5% din padurile pe care le detine.

În sesizarea trimisa la CCR, Iohannis sustine ca aceasta lege contravine prevederilor art. 1 alin. (5), art. 126 alin. (5), art. 136 alin. (3) si (4), precum si celor ale art. 147 alin. (4) din Constitutie.

La art. I pct. 2 din lege - ce modifica dispozitiile alin. (1) al art. 13 din Legea nr. 165/2013 - se prevede ca: " (1) În situatia în care restituirea terenurilor forestiere pe vechile amplasamente nu este posibila, reconstituirea dreptului de proprietate se face pe alte amplasamente de pe raza unitatii administrativ-teritoriale, chiar daca acestea s-au aflat în proprietatea statului român înainte de anul 1948, au intrat în proprietatea statului sau au fost incluse în amenajamente silvice dupa aceasta data. Restituirea terenurilor forestiere care s-au aflat în proprietatea statului român înainte de anul 1948 se face în conditiile legii, cu respectarea prevederilor art. 6 alin. (5). Restituirea terenurilor forestiere care au intrat în proprietatea statului dupa anul 1948, respectiv terenurile proprietate privata ce au facut obiectul nationalizarii, se face de catre comisiile locale si judetene de fond funciar, respectiv de catre comisia de fond funciar a Municipiului Bucuresti, conform prevederilor legale în vigoare".

Conform presedintelui Iohannis, reglementarea are în vedere ipoteze normative ce reprezinta, în esenta, exceptii de la regula restituirii în natura a terenurilor forestiere pe vechile amplasamente.

Astfel, daca în ceea ce priveste situatia terenurilor care au fost în proprietatea statului înainte de anul 1948 se prevede parcurgerea procedurii de trecere a terenurilor din domeniul public al statului în cel privat al acestuia, în cazul terenurilor care au intrat în proprietatea statului dupa anul 1948, norma cuprinsa în teza a III-a a alin. (1) al art. 13 din Legea nr. 165/2013 este neclara întrucât din redactarea acesteia rezulta ca ar fi posibila trecerea de drept a terenurilor din domeniul public în cel privat al statului, fara parcurgerea unei proceduri administrative de trecere interdomeniala, ceea ce contravine dispozitiilor Codului administrativ ce prevad parcurgerea unei proceduri administrative de trecere a unui bun din domeniul public al statului în cel privat al acestuia si, implicit celor ale art. 1 alin. (5) din Constitutie.

Pe de alta parte, din redactarea normei criticate rezulta ca restituirea terenurilor forestiere aflate la data solutionarii cererii în domeniul public al statului si care este în mod intrinsec afectat unei utilitati publice, se va face direct din domeniul public al statului, ceea ce contravine dispozitiilor art. 136 alin. (4) din Constitutie, precum si celor din Codul civil, potrivit carora bunurile proprietate publica sunt inalienabile, arata Iohannis.

Şeful statului spune ca, în ceea ce priveşte teza a III-a a alin. (1) al art. 13, aceasta are în vedere terenurile forestiere care au intrat în proprietatea statului după anul 1948. Potrivit noii soluţii legislative, restituirea acestora se face de către comisiile locale şi judeţene de fond funciar, respectiv de către comisia de fond funciar a Municipiului Bucureşti, conform prevederilor legale în vigoare.

"Prin faptul ca nu face trimitere la art. 6 alin. (5) din Legea nr. 165/2013, astfel cum a fost modificat prin legea criticată, consideram ca norma este neclară şi permite interpretarea ca pentru acestea nu va mai fi necesar transferul interdomenial, prealabil retrocedării - similar terenurilor forestiere care s-au aflat în proprietatea statului român înainte de anul 1948 (teza a II-a a alin. (1) al art. 13 din Legea nr. 165/2013)", se arată în sesizare.

Astfel, art. I pct. 1 al legii criticate intervine şi asupra dispoziţiilor alin. (5) al art. 6 din Legea nr. 165/2013 în sensul instituirii unei proceduri de trecere din domeniul public al statului în domeniul privat al acestuia în ceea ce priveşte terenurile forestiere care au fost în proprietatea statului înainte de anul 1948 şi care fac obiectul reconstituirii dreptului de proprietate, procedura ce va fi demarată de către Ministerul Mediului, Apelor şi Padurilor şi Autoritatea Naţională pentru Restituirea Proprietăţilor, la propunerea comisiilor judeţene de fond funciar sau, după caz, a comisiei de fond funciar a Municipiului Bucureşti.

Potrivit expunerii de motive ce însoţeşte propunerea legislativă, în prezent există un blocaj în procesul de reconstituire a dreptului de proprietate asupra terenurilor forestiere, întrucât acestea "au fost inventariate, în totalitate, în domeniul public al statului român".

Prin Avizul nr. 984/2019, Consiliul Legislativ a atenţionat ca norma cuprinsă în art. 13 alin. (1) teza a III-a permite trecerea direct în proprietatea privată a statului a terenurilor forestiere aflate în domeniul public al statului, ceea ce contravine dezlegărilor de principiu date de instanţa de contencios constituţional prin decizia nr. 395/2017.

Astfel, prin decizia nr. 395/2017, Curtea Constituţională a admis excepţia de neconstituţionalitate a prevederilor art. 13 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 şi a constatat ca acestea sunt constituţionale în măsura în care restituirea terenurilor forestiere aparţinând domeniului public al statului se realizează numai după trecerea prealabilă a acestor terenuri în domeniul privat al statului, în condiţiile legii.

Pentru a pronunţa această decizie, Curtea Constituţională a reţinut ca Legea nr. 165/2013 "instituie în mod expres reconstituirea dreptului de proprietate privată asupra unor terenuri proprietate publică a statului, terenuri ce au intrat în domeniul public înainte de naţionalizarea terenurilor forestiere prin Constituţia din 1948, prin urmare obiectul reconstituirii nu îl constituie terenuri ce s-au aflat în proprietatea persoanelor fizice sau juridice şi au intrat în proprietatea statului în temeiul unei legislaţii cu caracter abuziv, adoptată în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989".

Totodată, prin aceeaşi decizie, Curtea reţine ca prevederile art. 13 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 sunt dispoziţii ce concretizează voinţa legiuitorului de restituire totală - restitutio in integrum - a bunurilor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, în acord cu principiul reparaţiei echitabile enunţat prin art. 2 lit. b) din Legea nr. 165/2013, iar în scopul finalizării procesului de restituire, statul pune la dispoziţia persoanelor îndreptăţite inclusiv terenurile forestiere care se regăsesc, la momentul cererii de restituire, în domeniul public.

"Consideram ca dispoziţiile art. 13 alin. (1) teza a III-a din legea criticată au un conţinut neclar, ceea ce lipseşte norma de previzibilitate, contrar exigentelor art. 1 alin. (5) din Constituţie, întrucât nu trimit în mod expres la art. 6 alin. (5) din Legea nr. 165/2013 similar terenurilor forestiere care s-au aflat în proprietatea statului român înainte de anul 1948. Această neclaritate conduce, la rândul său la interpretări contrare normelor şi principiilor constituţionale", spune Iohannis.

Astfel, precizeaza presedintele, deoarece permite interpretarea potrivit careia reglementeaza o dezafectare "ope legis" a bunurilor din domeniul public al statului, prin trecerea respectivelor terenuri forestiere în domeniul privat, în vederea reconstituirii dreptului de proprietate în favoarea fostilor proprietari, teza a III-a a alin. (1) al art.13 din legea critica contravine dispozitiilor Codului administrativ, ce nu prevad o trecere de drept a unui bun din domeniul public în cel privat al statului. De altfel, nici Legea nr. 213/2008 privind proprietatea publica si regimul juridic al acesteia nu prevedea o astfel de posibilitate.

În vederea stabilirii regimului juridic aplicabil bunurilor în cauza, momentul de reper îl constituie data solutionarii cererii de retrocedare. Astfel, cererea va putea fi direct solutionata favorabil numai în situatia în care bunurile sunt în domeniul privat al statului. În masura în care acestea fac parte din domeniul public, este necesara parcurgerea procedurii administrative de transfer interdomenial.

În ceea ce priveste procedura trecerii unui bun din domeniul public în domeniul privat al aceluiași titular al dreptului de proprietate, art. 361 din Codul administrativ prevede ca: " (1) Trecerea unui bun din domeniul public al statului în domeniul privat al acestuia se face prin hotarâre a Guvernului, daca prin lege nu se dispune altfel. (2) Trecerea unui bun din domeniul public al unei unitati administrativ-teritoriale în domeniul privat al acesteia se face prin hotarâre a consiliului judetean, respectiv a Consiliului General al Municipiului Bucuresti ori a consiliului local al comunei, al orasului sau al municipiului, dupa caz, daca prin lege nu se dispune altfel. (3) În instrumentele de prezentare si motivare ale hotarârilor prevazute la alin. (1) si (2) se regaseste, în mod obligatoriu, justificarea temeinica a încetarii uzului sau interesului public national sau local, dupa caz. (4) Actele încheiate cu nerespectarea dispozitiilor alin. (3) sunt lovite de nulitate absoluta".

De altfel, si în vechea reglementare trecerea dintr-un domeniu în altul era conditionata de parcurgerea procedurii administrative si de îndeplinirea cerintelor art. 10 alin. (2) din Legea nr. 213/1998.

"Dintr-o alta perspectiva, asa cum a statuat Curtea Constitutionala în jurisprudenta sa, transferul interdomenial ope legis eludeaza si controlul judecatoresc asupra actelor administrative (hotarâri de Guvern) de trecere a bunurilor respective din domeniul public al statului în domeniul privat al acestuia, în conditiile Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, control garantat prin art. 126 alin. (5) din Constitutie. (Decizia nr. 1/2014, par. 180)", mentioneaza Iohannis în sesizarea trimisa la CCR.

De asemenea, mai spune presedintele, dispozitiile tezei a III-a a alin. (1) al art. 13 din legea critica sunt neclare si pentru ca permit interpretarea ca restituirea terenurilor forestiere se va realiza direct din domeniul public al statului, fara a mai trece prin domeniul privat al acestuia.

Potrivit art. 136 alin. (4) teza întâi din Constitutie: "Bunurile proprietate publica sunt inalienabile". Totodata, referitor la caracterele dreptului de proprietate publica, art. 861 alin. (1) din Codul civil prevede ca: "Bunurile proprietate publica sunt inalienabile, imprescriptibile si insesizabile", iar în ceea ce priveste modalitatile de stingere a acestui drept, potrivit art. 864 din Codul civil: "Dreptul de proprietate publica se stinge daca bunul a pierit ori a fost trecut în domeniul privat, daca a încetat uzul sau interesul public, cu respectarea conditiilor prevazute de lege".

"Asadar, bunurile proprietate publica nu pot fi înstrainate, sub nicio forma, însa legiuitorul a prevazut în legislatie un mecanism care sa asigure posibilitatea statului de a stinge regimul de proprietate publica, prin trecerea bunului în cauza din proprietatea publica a statului în cea privata a acestuia. Aplicarea acestui mecanism cunoaste doua limitari, respectiv în situatiile în care bunul face parte din proprietatea publica exclusiva potrivit Constitutiei sau în situatiile în care legea interzice expres trecerea anumitor bunuri în proprietatea privata a statului", explica Iohannis.

În sesizare de mentioneaza ca, în vederea asigurarii integritatii fondului forestier national, potrivit art. 34 din

Codul silvic "terenurile forestiere proprietate publica a statului nu fac obiectul constituirii dreptului de proprietate sau al vreunui dezmembrământ al acestuia".

De aceea, este necesara trecerea terenurilor forestiere respective din proprietatea publica a statului în proprietatea sa privata, anterior atribuirii acestor terenuri în proprietatea privata a persoanelor fizice sau juridice, în conditiile Legii nr. 165/2013.

Având în vedere ca potrivit art. 136 alin. (3) din Constitutie si Codului silvic, terenurile forestiere nu fac obiectul exclusiv al proprietatii publice, acestea pot fi destinate reconstituirii dreptului de proprietate privata în conditiile legii speciale, însa numai dupa trecerea lor în domeniul privat al statului, pastrându-se astfel un just echilibru între protectia drepturilor fostilor proprietari si realizarea interesului general al societatii în apararea si garantarea dreptului de proprietate publica al statului, în acord cu principiile enuntate în art. 2 din Legea nr. 165/2013.

Potrivit art. 2 din Legea nr. 165/2013 principiile care stau la baza acordarii masurilor prevazute sunt: prevalenta restituirii în natura; echitatea; transparenta procesului de stabilire a masurilor reparatorii si mentinerea justului echilibru între interesul particular al fostilor proprietari si interesul general al societatii.

"Prin urmare, norma critica - ce permite reconstituirea dreptului de proprietate privata asupra unui teren forestier aflat, la data solutionarii cererii, în domeniul public al statului, si care este în mod intrinsec afectat unei utilitati publice - contravine atât dispozitiilor art. 136 alin. (2) si (4) din Legea fundamentala, prin afectarea regimului juridic al dreptului de proprietate publica, cât si dispozitiilor constitutionale ale art. 1 alin. (5) referitoare la respectarea Constitutiei si a suprematiei sale", afirma presedintele.

Presedintele Iohannis solicita CCR sa admita sesizarea de neconstitutionalitate si sa constate ca Legea pentru modificarea Legii nr. 165/2013 privind masurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natura sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist, precum si pentru modificarea si completarea Legii nr. 46/2008 - Codul silvic este neconstitutionala.